

Rýchlymi kmitmi krídiel cez mesto

AKO ŽIJÚ BELORÍTKY

Belorítky (*Delichon urbicum*; vľavo) možno dobre rozlíšiť podľa ich zhora bieleho začiatku chvosta (trťáč) a iba mierneho vykrojenia od takisto v Bratislave a vo Viedni žijúcich lastovičiek obyčajných (*Hirundo rustica*; vpravo).

S príchodom marca/apríla oznamujú štebotavé zvuky návrat belorítok z ich zimovísk v Afrike a ohlasujú jar. Ako ťažné vtáky prežijú belorítky obdobie hniezdenia u nás a od polovice septembra tiahnu na juh. Prírode blízke a členité plochy zelene im slúžia ako loviská lietajúceho hmyzu (muchy, vošky a komáre).

? **Vedeli ste, že jediná rodina belorítok zožerie počas hniezdenia viac ako 1 kg hmyzu? Belorítkam najviac pomáha domáce rastlinstvo, ktoré je domovom množstva hmyzu.**

HNIEZDO Z TISÍCA GULÔČOK HLINY

Hniezda belorítok sa skladajú z niekoľko 100 až 1000 guľôčok ílu.

Od mája, kedy začínajú stavať hniezda, zbierajú vtáky pri vodných plochách spoločne materiál na hniezdenie. Známymi miestami zberu sú plytké brehové oblasti Dunaja, riek Liesing, Viedenska či Malý Dunaj, spolu s umelými vodnými plochami Viedne a Bratislavy a ich blízkeho okolia.

Stavba hniezda môže belorítkam zobrať až dva týždne. Využívajú pritom už existujúce hniezda z predchádzajúceho roku a v prípade nutnosti si ich opravujú. Hlinu lepia pomocou slín (saliva) a hniezdo poglobuľatého tvaru vystelujú perím, machom a stebami.

? **Vedeli ste, že každá kolónia sa pri stavbe hniezd špecializuje na určité stavebné prvky? Tak sa môže stať, že jedna kolónia belorítok stavia hniezda za dažďovými zvodmi, iná však nie.**

MESTSKÝ HNIEZDIČ NA BUDOVÁCH

Drsná omietka na fasádach budov a zrnité povrchové štruktúry ponúkajú hniezdiacim kolóniám ideálne podmienky na hniezdenie. Následkom rastúceho počtu spevnených plôch a opevňovania riečnych brehov miznú miesta na zhromažďovanie materiálu na stavbu hniezd. Pomôcť môže umiestňovanie umelých hniezd..

Okenné výklenky a otvory v múroch, balkóny či strešné previsy ponúkajú ideálne miesta na hniezdenie. Kvôli novostavbám s hladkou fasádou a rekonštruovaným budovám sa na mnohých miestach strácajú možnosti na hniezdenie belorítok a iných vtáčích druhov.

? **Vedeli ste, že belorítky a ich hniezda sú celoročne chránené na základe legislatívy o ochrane prírody? V prípade rekonštrukcií a s tým spojených problémov Vám ŠOP SR ochotne poskytne odbornú pomoc.**

VÝSLEDKY PROJEKTU CITY NATURE

V rámci projektu City Nature sa vo Viedni a Bratislave v rokoch 2020/2021 uskutočnila kontrola hniezdísk belorítok. V oboch mestách bolo vo viacerých lokalitách zdokumentované dianie v hniezdach počas obdobia hniezdenia. Vo Viedni bolo nájdených 397 hniezd belorítok. Potešiteľný je mierny nárast počtu hniezd.

V Bratislave bolo monitorovaných 327 hniezd belorítok. Väčšina hniezd sa nachádzala v úrovni prvého poschodia. Poloha hniezd na budove bola v Bratislave výrazne ovplyvnená štruktúrou budovy a nezistilo sa, že by belorítky preferovali pre hniezdo konkrétne stanovište.

Vo Viedni sa takmer 50 % hniezd nachádzalo pod strešnými prevismi najvyššieho poschodia.

Vo všetkých skúmaných lokalitách oboch miest bol zistený stabilný trend populácie.